

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА**

ЩЕРБАК ЛЮДМИЛА ВАЛЕРІЇВНА

УДК 377.016 : 338.48-057.212 (043.3)

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ДО
РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, професор
ОБОЗНИЙ Василь Васильович,
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова,
завідувач кафедри туризму.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ШАПРАН Юрій Петрович,
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет» імені Г. Сковороди,
завідувач кафедри теорії і методики професійної
підготовки;

кандидат педагогічних наук, старший викладач
ПРОКОФ'ЄФ Євген Геннадійович,
Національний університет фізичного виховання і
спорту в Україні, старший викладач кафедри
психології і педагогіки.

Захист відбудеться 30 червня 2017 року о 14.30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д.26.053.01 у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9).

Автореферат розісланий 29 травня 2017 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Сиротюк В.Д.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інтернаціоналізація освіти як закономірне явище сучасного розвитку суспільства та орієнтир освітньої політики в країнах Європейського Співтовариства зумовили новий комплекс вимог до формування професійної компетентності майбутніх менеджерів туризму з боку суспільства, що зазнає трансформації, туристичних фірм, діяльність яких модернізується, а також туристичного контингенту, котрий якісно змінюється. У зв'язку з впровадженням Європейської кредитно-трансферної системи освіти в Україні (ECTS) та освітніх послуг програм MBA (Management of Business Administration) виникла необхідність удосконалення процесу підготовки фахівців туристичного профілю.

Формування регіональних туристичних комплексів в Україні насамперед залежить від інвестиційного забезпечення, яке повинно спрямовуватися на раціональне поєднання туристсько-рекреаційних ресурсів, становлення малого туристичного підприємництва, розбудову туристичної інфраструктури, розвиток краєзнавства, шкільного і молодіжного туризму.

Успішна реалізація окреслених завдань значною мірою залежить від обґрунтованих інвестиційних рішень на рівні окремих підприємств, галузей, регіонів. Особливої актуальності набуває питання розвитку та оцінки інвестиційної привабливості окремих туристичних об'єктів і видів туристичної діяльності, яке повинні виконувати кваліфіковані фахівці. Одним із шляхів його вирішення, на нашу думку, є вдосконалення процесу формування готовності майбутніх фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів, що сприятиме популяризації та розвитку туризму в Україні.

Як свідчить практика, професійним менеджерам туризму бракує знань і навичок щодо підготовки, прийняття та реалізації рішень стосовно ефективного використання регіональних туристичних ресурсів у проектній інвестиційній діяльності. При цьому, враховуючи наявність різних джерел фінансування, різноцільових проектів та програм, виникає необхідність в отриманні майбутніми менеджерами туризму інвестиційних знань з туристичного менеджменту. Відповідно стає актуальною підготовка фахівців сфери туризму, здатних на професійному рівні розробляти інвестиційні проекти на основі залучення ресурсів (фінансових, інвестиційних, туристичних, трудових). Зокрема, майбутнім менеджерам туризму доцільно враховувати потенціал шкільної (позашкільної) туристсько-краєзнавчої роботи як ресурсу для створення внутрішнього туристичного продукту і розвитку самодіяльного туризму, який поєднує різні форми екскурсійної діяльності та стає основою для становлення професійного туризму як галузі економіки.

На основі аналізу наукового доробку вітчизняних і зарубіжних учених з'ясовано, що проблема формування готовності до професійної діяльності науковцями розглядалася в різних аспектах: філософському (В. Андрущенко, І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень та ін.); психологічному (Г. Балл, В. Моляко, В. Рибалка та ін.); професійно-педагогічному (В. Бондар, Л. Вовк, О. Падалка, Ю. Шапран та ін.); технологічному (Ю. Бабанський, В. Загвязінський, В. Краєвський та ін.).

Методологічні та загальнотеоретичні аспекти інвестиційного менеджменту досліджували такі українські й іноземні фахівці, як І. Бланк, В. Гриньова, В. Коюда,

Т. Лепейко, С. Погасій, М. Ушакова та інші. Разом з тим, аналіз досліджень із проблем професійної підготовки менеджерів туризму показав, що коло інтересів науковців обмежується переважно стандартом вузькопрофільного становлення особистості. Таким чином, проблема формування готовності фахівця сфери туризму до створення інноваційно-інвестиційних проектів не була предметом окремого дослідження й на сьогодні залишається не розв'язаною в педагогічній теорії і практиці.

Практичний досвід формування готовності майбутніх менеджерів туризму до інвестиційного проектування виокремлює низку суперечностей між: потребами туристичної галузі у фахівцях, які здатні ефективно здійснювати інвестиційне проектування, і професійним рівнем їхньої готовності до цього виду діяльності; накопиченими теоретичними знаннями й галузевим досвідом інвестування та реальним їхнім використанням у практиці підготовки майбутніх менеджерів туризму до цієї діяльності; вимогами туристичного ринку щодо професійної готовності фахівців до інвестиційного проектування і нерозробленістю технології підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Актуальність означеної проблеми, недостатній рівень її теоретичної і практичної розробленості та виявлені суперечності зумовили вибір теми дисертаційної роботи: **«Формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи у рамках комплексної програми НПУ імені М.П. Драгоманова «Розробка наукових основ туристсько-географічного краєзнавства та підготовки фахівців для сфери туризму у вищих педагогічних навчальних закладах (державний реєстраційний номер 0106U000905) та відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри туризму НПУ імені М.П. Драгоманова «Підготовка фахівця для сфери туризму у умовах педагогічного університету» (протокол № 4 від 23 грудня 2015 року).

Тему дисертаційної роботи затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 4 від 29 листопада 2012 року) та узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 4 від 26 травня 2015 року).

Мета дослідження полягає у розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці моделі і технології підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати стан розробки досліджуваної проблеми в теорії і практиці професійної підготовки майбутніх менеджерів туризму.
2. Теоретично обґрунтувати структурні компоненти готовності та визначити критерії, показники та рівні сформованості готовності фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів.
3. Розробити алгоритм інвестиційного проектування у професійній діяльності майбутніх менеджерів туризму.

4. Науково обґрунтувати та експериментально перевірити модель і технологію підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Об'єкт дослідження — професійна підготовка майбутніх менеджерів туризму в умовах педагогічного університету.

Предмет дослідження — технологія підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Для вирішення поставлених завдань на різних етапах наукового пошуку використовувався комплекс взаємопов'язаних **методів дослідження**: *теоретичні* (аналіз, систематизація й порівняння положень науково-педагогічної літератури) — для розкриття стану розробленості досліджуваної проблеми, визначення поняттєво-категоріального апарату дисертаційної роботи і з'ясування сутності та структури діяльності менеджерів туризму з інвестиційного проектування; *узагальнення й систематизація* теоретичних аспектів дослідження — для обґрунтування технології підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів; *емпіричні*: (анкетування, тестування, експертне оцінювання) — для діагностування рівня сформованості студентів як майбутніх фахівців з інвестиційного менеджменту; *педагогічного експерименту* — з метою перевірки ефективності розробленої технології підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів; *графічні* — оформлення результатів дослідження у вигляді таблиць, рисунків, діаграм; *математичної статистики* — для визначення статистичної значущості отриманих у процесі експерименту результатів.

Методологічну і теоретичну основу дослідження становлять фундаментальні положення у сфері професійної освіти, основні підходи до підготовки фахівців у вищій школі, педагогічні концепції впливу освітнього середовища на становлення та розвиток особистості, концептуальні положення туристичної освіти та професійної підготовки фахівців для сфери туризму, прикладні аспекти інвестиційного менеджменту.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова впродовж 2011-2016 рр. На різних етапах експерименту взяли участь 386 студентів, 15 викладачів ВНЗ, 64 представники фірм туроператорів і туристичних агенцій.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* проаналізовано стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів; *розроблено* алгоритм інвестиційного проектування в професійній діяльності менеджерів туризму, модель поетапної підготовки фахівців сфери туризму до інвестиційного проектування та відповідну технологію, яка включає розробку спецкурсу «Інвестиційний менеджмент в туризмі», контрольно-діагностичного комплексу (карта самооцінки, анкети, тестові, перевірні, творчі проектні завдання), плану індивідуально-групової роботи;

- *уточнено* сутність і зміст основних понять дослідження: «професійна підготовка менеджерів туризму», «інвестиційна підготовка», «алгоритм інвестиційного

проектування», «готовність майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів»;

- *визначені* компоненти, критерії, показники та рівні сформованості готовності у майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів;

- *удосконалено* форми та методи професійної підготовки фахівців сфери туризму до інвестиційного проектування на основі аналізу та узагальнення вимог до їх професійної підготовки;

- *подальшого розвитку* набули наукові уявлення про зміст і структуру підготовки майбутніх менеджерів туризму до інвестиційного проектування у процесі фахової підготовки.

Результати дослідження впроваджено в навчальний процес Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідки № 102 від 25.09.2013 р. та № 213 від 24.03.2017р.), Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Г.Сковороди (довідка № 352 від 11.04.2017р.) та використано в природоохоронній діяльності Національного природного парку «Синевир» (довідка № 6 від 17.05.2013 р.).

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що розроблено та впроваджено у процес фахової підготовки майбутніх менеджерів туризму: модель підготовки фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів та відповідну технологію; оновлений зміст освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра зі спеціальності «Туризм»; навчальну програму авторського спецкурсу «Інвестиційний менеджмент в туризмі»; алгоритм інвестиційного проектування; методичні рекомендації з виробничої практики.

Результати дослідження можуть бути використані для оновлення змісту й підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх менеджерів туризму у вищих навчальних закладах, самоосвітній діяльності студентів, у процесі перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців туристичної сфери.

Особистий внесок здобувача. Наукові результати дисертаційного дослідження, ідеї та положення, які є результатом досліджень здобувача вказані в авторефераті у переліку основних публікацій. У спільних публікаціях автором: розроблено практичні рекомендації щодо інвестиційної привабливості Свалявського району [5]; проаналізовано систему управління інвестиційної політики в Україні [6]; визначено переваги формування інвестиційного туристичного ринку гірського регіону [13]; систематизовано основні шляхи поліпшення розвитку туристичних підприємств [17] та вцілому туристичної індустрії в Україні [16].

Апробація результатів дослідження. Основні результати та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено та обговорено на науково-практичних конференціях різних рівнів: *міжнародних* науково-практичних конференціях: «Економічний і соціальний аналіз південного Кавказу» (Грузія, 2014 р.); «Туризм і краєзнавство» (Переяслав-Хмельницький, 2012-2017 рр.); «Розвиток етнотуризму: проблеми та перспективи» (Львів, 2012 р.); «Актуальні наукові дослідження в сучасному світі» (Переяслав-Хмельницький, 2017); *всеукраїнських*: «Культурний простір Житомирщини-Волині XIX-XX ст.» (Житомир 2012 р.); «Природниче краєзнавство Житомирщини-Волині: історія та сучасність» (Житомир, 2013 р.); *науково-практичні конференції НПУ імені М. П. Драгоманова*: «Єдність

навчання та наукових принципів — головний принцип університету» (Київ, 2013 р.); «Проблеми та перспективи розвитку Науково-навчального центру „Синевир”» (Київ, 2014 р.); «Екологічні проблеми сучасності» (Київ, 2016); засіданнях кафедри туризму факультету природничо-географічної освіти та екології НПУ імені М. П. Драгоманова.

Публікації. Основні положення та результати дослідження висвітлено в 17 публікаціях, зокрема 7 статей опубліковано в наукових фахових виданнях України, 1 стаття - у зарубіжному науковому фаховому виданні, 9 статей - у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів і висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (208 найменувань, з них 19 — іноземною мовою), 16 додатків на 57 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 6 рисунків. Загальний обсяг дисертації — 228 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність теми, показано зв'язок роботи з науковими програмами; визначено об'єкт, предмет, мету та завдання дисертаційної роботи; розкрито теоретико-методологічні засади, методи дослідження; висвітлено наукову новизну і практичне значення; подано відомості про апробацію й упровадження отриманих результатів, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі «**Теоретичні засади формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів**» здійснено теоретичний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду професійної підготовки менеджерів туризму; розкрито зміст і структуру їх готовності до реалізації інвестиційних проектів; розроблено алгоритм інвестиційного проектування в туризмі.

Обґрунтовано, що система підготовки фахівців у вищих навчальних закладах повинна розкривати нові можливості для їхнього професійного розвитку й особистісного зростання. Зокрема, науковці (В. Андрущенко, І. Бех, В. Бондар, Л. Вовк, О. Глузман, В. Курило, О. Падалка, Ю. Шапран та ін.) вказують, що зміцнення гуманістичних принципів навчально-виховного процесу у вищих педагогічних закладах передбачає оновлення змісту підготовки спеціалістів. Магістральним напрямом у цій діяльності є перехід від інформаційно-накопичувальної моделі освіти до методологічно орієнтованої моделі, яка формує у майбутнього фахівця здатність до творчого мислення і наукового пошуку.

За результатами аналізу наукових праць (В. Квартальнова, Л. Лук'янової, О. Любіцевої, В. Обозного, І. Смирнова, В. Федорченка та ін.) виявлено, що з позицій сьогодення замовлення ринку праці на фахівців туристичного профілю потребує: ефективної підготовки студентів, спроможних здійснювати моделювання бізнесу на конкретній території; виховання у них професійно значущих якостей; швидкої адаптації та активізації в нових умовах професійної діяльності. Теоретичний аналіз наукової літератури фахівців туристичного профілю дозволив визначити професійну підготовку майбутніх менеджерів туризму як цілеспрямований процес формування у фахівців сфери туризму теоретичних знань та практичних навичок за допомогою спеціальних форм і методів в умовах аудиторного навчання і виробничої практики.

Проаналізовано освітні програми підготовки менеджерів туризму у провідних вітчизняних вищих навчальних закладах. Встановлено, що вони не включають інвестиційної складової та недостатньо орієнтовані на вміння фахівців розробляти інвестиційні проекти для розвитку туризму, зокрема у сільських регіонах і невеликих містах. З'ясовано, що інвестиційна підготовка здійснюється у профільних економічних ВНЗ, спеціальних школах бізнесу і навчальних курсах, після закінчення яких випускники отримують кваліфікацію інвестиційного аналітика. Однак, такі спеціалізовані навчальні заклади й осередки недостатньо враховують специфіку розвитку туристичної галузі на регіональному і місцевому рівнях. Туристична практика свідчить, що для створення внутрішнього туристичного продукту майже не використовується ресурсний потенціал шкільної і позашкільної туристсько-краєзнавчої роботи, незважаючи на те, що саме в результаті такої співпраці можуть виникати перспективні види місцевої туристичної діяльності. Це підтверджено в певній мірі спільною стратегією у підготовці педагогічних і туристських кадрів: з одного боку, менеджер туризму зацікавлений у використанні результатів шкільного краєзнавства і туризму для створення місцевого туристичного продукту, а з іншого - для педагогічних фахівців важливо профорієнтаційно спрямовувати шкільну (позашкільну) туристсько-краєзнавчу роботу у сферу обслуговування, зокрема у туризм.

На основі аналізу методологічних аспектів професійного навчання інвестиційну підготовку майбутніх менеджерів туризму інтерпретовано як механізм формування у студентів теоретичних знань, умінь і практичних навичок шляхом вивчення інвестиційного менеджменту засобами навчальної проектної діяльності. Доведено, що результатом ефективної підготовки менеджерів туризму в контексті досліджуваної проблеми є їх готовність до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності. На нашу думку, вона є цілеспрямованим виявом особистості, що забезпечує перехід від системи університетської підготовки в систему професійної діяльності на основі одержання професійних знань і практичних навичок, формування особистісно значущих якостей щодо розроблення і впровадження інвестиційних проектів. Структурними компонентами готовності визначено: мотиваційно-особистісний (стимулює майбутніх менеджерів туризму до здійснення проєктувальної діяльності), змістово-когнітивний (передбачає оволодіння майбутніми фахівцями сфери туризму знаннями про основи інвестиційного менеджменту) та діяльнісно-практичний (передбачає використання отриманих умінь і навичок у професійній діяльності), які у своїй сукупності забезпечують позитивну мотивацію, високий рівень знань і вмінь студента у сфері інвестиційного проєктування, формування в нього досвіду творчого здійснення цього виду професійної діяльності.

Обґрунтовано, що ефективність підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до проектної діяльності забезпечується використанням у навчальному процесі ВНЗ алгоритму інвестиційного проєктування, котрий визначено нами як професійно-орієнтована діяльність зі створення й реалізації інвестиційних проектів. Запропонований алгоритм складається з таких етапів: збір та вивчення матеріалів щодо інвестиційних можливостей регіону (трудового, виробничого, фінансового, інституційного, туристично-рекреаційного й освітньо-краєзнавчого потенціалу); дослідження його інфраструктури (дані про стан транспортної і туристичної

мережі); аналіз маркетингового середовища (обсяг попиту на потенційний проект на основі концепції п'яти сил Портера, PEST і SWOT-аналізів); розробка інвестиційного проекту (обсяг і структура виробництва продукції, планування трудових ресурсів, оцінка ризиків); складання його кошторису (фінансовий план, стратегія фінансування), реклама нового проекту та його реалізація (оформлення проспектів, буклетів, пошук потенційних форм реалізації інвестиційних проектів через залучення прямих і портфельних інвестицій).

Доведено, що майбутні менеджери туризму повинні володіти не окремими розрізненими знаннями в галузі інвестиційного проектування, а системою знань, яка відображає особливості професійної діяльності та ґрунтується на основі сучасних наукових підходів та принципів, спрямованих на професійний розвиток та особистісне зростання.

У другому розділі **«Організаційно-методичні аспекти підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів»** обґрунтовано доцільність визначення організаційно-педагогічних умов підготовки таких фахівців до реалізації інвестиційних проектів; визначено основні компоненти, критерії, показники та рівні досліджуваної готовності майбутніх; розроблено модель підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Визначено необхідність формування таких педагогічних умов: актуалізація і розвиток у студентів позитивної професійної мотивації щодо вивчення інвестиційного менеджменту; спрямування форм і методів організації підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності; розробка та впровадження інноваційних засобів навчання, що підвищують ефективність навчального процесу; вдосконалення способів контролю отриманих знань у процесі підготовки майбутніх фахівців до виконання інвестиційних проектів.

Для оцінки готовності студентів до реалізації інвестиційних проектів виокремлено мотиваційний, когнітивний та процесуальний критерії, що відповідно розроблені за параметрами мотиваційно-особистісного, змістово-когнітивного та діяльнісно-практичного компонентів. Встановлено три рівні готовності майбутніх фахівців сфери туризму до зазначеного виду діяльності (високий, середній та низький) та розроблено критерії до кожного з них. Як показники *мотиваційного* критерію визначено: особистісне переконання в необхідності оволодіння знаннями і навичками щодо інвестиційного менеджменту; *когнітивного* - знання про алгоритм бізнес-проекування, здатність досліджувати інвестиційний потенціал території та перспективні напрями залучення інвестицій; *процесуального* - вміння обробляти та інтерпретувати з використанням базових знань дані, необхідні для здійснення проектної діяльності в туризмі.

Експериментально визначено розподіл студентів за рівнями готовності на констатувальному етапі експерименту, а саме: кількість із високим рівнем готовності до реалізації інвестиційних проектів становила на початку експерименту у контрольній групі (КГ) 10,81 %, у експериментальній групі (ЕГ) - 12,58 %; середнім - 47,30 % (ЕГ) та 42,10 % (КГ) студентів; низьким - 40,13 % (ЕГ) та 44,40 % (КГ) відповідно.

Проаналізувавши стан готовності студентів до реалізації інвестиційних проектів на етапі констатувального експерименту, виявлено слабку розвиненість у майбутніх фахівців сфери туризму мотиваційних переконань, відсутність системних знань про зміст проектної діяльності, а також умінь і навичок проектувати.

Таким чином, створено підґрунтя для розробки відповідної експериментальної моделі підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів. Запропонована модель (рис. 1) відображає послідовність, зміст й організацію навчального процесу з метою поглибленого ознайомлення з науковими основами й технологією інвестування в туризмі, формування спеціальних практичних умінь інвестиційного проектування та професійних якостей особистості фахівця сфери туризму.

Модель підготовки студентів до реалізації інвестиційних проектів розроблено з урахуванням теоретико-методологічних положень щодо професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму (Л. Лук'янова, В. Обозний В. Федорченко та ін.), загальнотеоретичних аспектів проектування, зокрема у сфері інвестиційного менеджменту (І. Бланк, Т. Майорова, Л. Борщ, В. Галушко, Г. Підлісецький, А. Пересада, О. Погасій та ін.), результатів даних пілотажного експерименту.

Запропоновану авторську модель, що ґрунтується на особистісно-орієнтованому, діяльнісному, практико-орієнтованому підходах, принципах системності, суб'єктності, інтерактивності, спрямовано на формування компонентів і складових готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Розроблена модель складається із комплексу взаємопов'язаних структурних елементів, а саме: цілемотиваційного (забезпечення високого рівня підготовки майбутнього менеджера туризму до інвестиційної діяльності, усвідомлення студентом необхідності розробляти інвестиційну стратегію підприємства), змістовного (знання сучасних концепцій інвестиційного менеджменту, сутності, змісту, форм, методів та технологій діяльності менеджера туризму в інвестиційній сфері), операційно-діяльнісного (визначення інвестиційного туристичного потенціалу певного регіону, алгоритм бізнес-проектування, складання технічної документації щодо реалізації проектів тощо). Зазначена модель забезпечує професійну спрямованість та відповідні професійно особистісні якості, знання, уміння і навички, необхідні для успішного здійснення інвестиційної діяльності.

На основі моделювання професійного навчання майбутніх менеджерів туризму, визначення необхідних організаційно-педагогічних умов, розробки критеріально-рівневої характеристики готовності розроблено експериментальну технологію підготовки таких фахівців до реалізації інвестиційних проектів.

У третьому розділі **«Дослідно-експериментальна робота з формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів»** розроблено та експериментально перевірено технологію підготовки фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів; розкрито перебіг і результати дослідно-експериментальної роботи.

За рівнем та характером застосування розроблену технологію охарактеризовано як модульно-локальну, що спрямована на розв'язання часткових дидактичних та методичних завдань, а саме підготовку студентів до інвестиційного проектування.

Пропонована технологія ґрунтується на моделі підготовки фахівців сфери

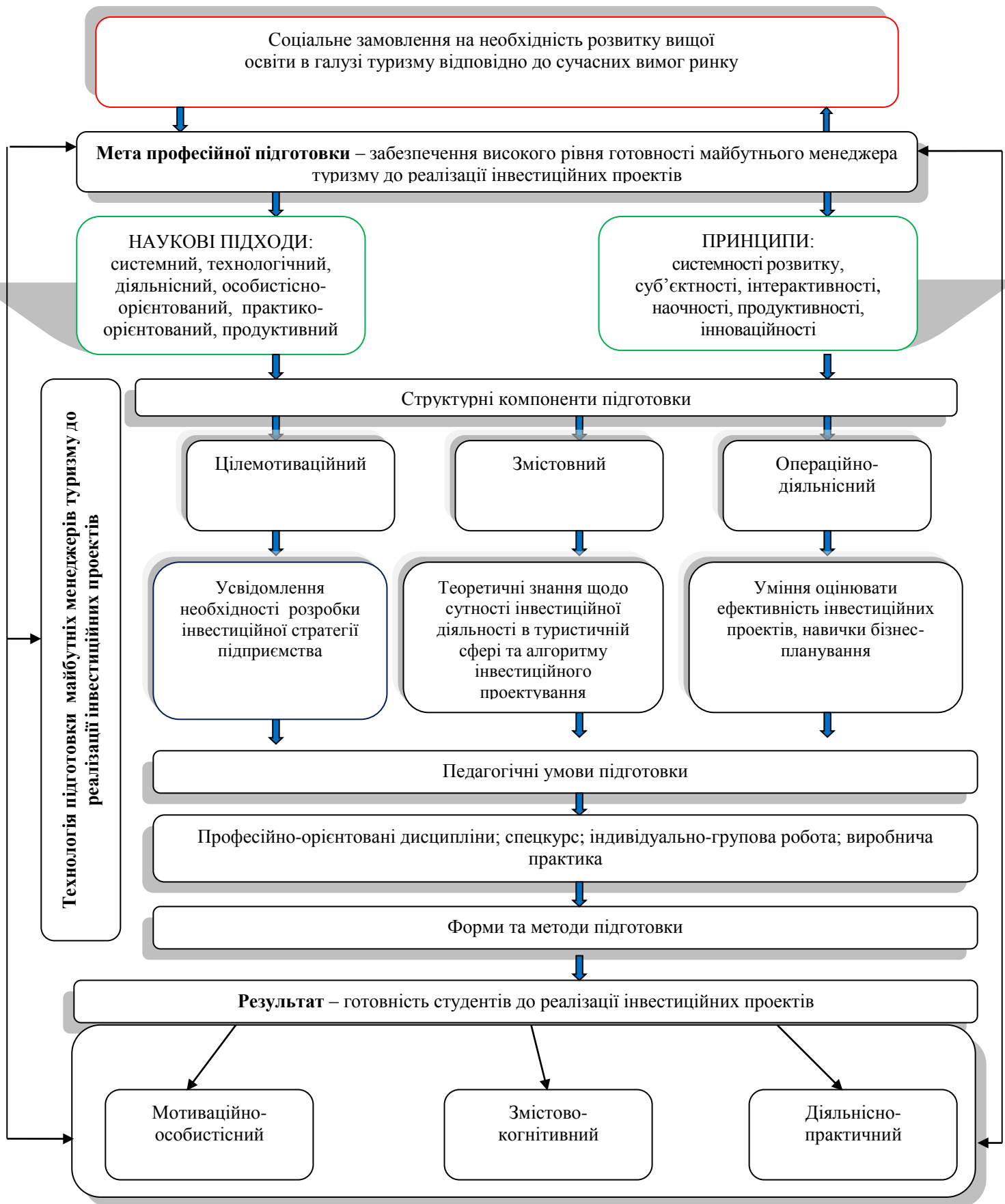

Рис. 1. Модель підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проєктів

туризму до реалізації інвестиційних проектів та загальних положеннях інвестиційного менеджменту, спрямовується на формування у студентів мотиваційно-особистісного, змістово-когнітивного та діяльнісно-практичного компонентів готовності до зазначеного виду діяльності. Її структурними складовими визначено зміст, форми, методи й педагогічні умови професійної підготовки студентів до реалізації інвестиційних проектів. Впровадження технології в процес професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму передбачало послідовну реалізацію таких етапів: діагностичного, змістово-підготовчого, індивідуально-групового, навчально-практичного. Кожен з етапів передбачав перехід на більш високий рівень готовності студентів до проектної діяльності.

На першому (діагностичному) етапі впровадження технології встановлено наявний рівень готовності студентів до зазначеного виду діяльності на основі розробленого комплексу діагностичних завдань (карта самооцінки, анкета, тестові та перевірені завдання), сформульованих у змістовому полі таких навчальних предметів, як «Економіка туризму», «Організація підприємницької діяльності», «Ціноутворення в туризмі».

На другому (змістово-підготовчому) етапі основну увагу приділено розробці нового спецкурсу «Інвестиційний менеджмент в туризмі», метою якого є формування знань і навичок із розроблення інвестиційної стратегії підприємств туристичної галузі, аналізу інвестиційної привабливості проектів, методів оцінки їхньої ефективності та ризиків. Набуті під час вивчення спецкурсу знання і вміння забезпечують формування професійних компетенцій у сфері проектної, виробничо-технологічної та науково-дослідної діяльності. Ефективність упровадження цього етапу технології визначено за результатами перевірних завдань і рейтингом успішності студентів з названих курсів.

Третій (індивідуально-груповий) етап технології передбачав роботу викладача і студентів у міні-групах та індивідуально. Розроблено план індивідуально-групової роботи, що включав: підготовчу (визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень членів групи, ознайомлення з основними методиками наукових досліджень); основну (курсіві роботи та наукові публікації); завершальну (підготовка дипломних проектів) стадії. Ефективність цього етапу визначено у процесі підготовки спільних наукових публікацій, написання курсових, дипломних та магістерських робіт на основі інвестиційного менеджменту.

Метою реалізації *четвертого* (навчально-практичного) етапу технології професійної підготовки стало формування у студентів практичних умінь та навичок інвестиційного проектування під час проходження виробничої практики у Науково-навчальному центрі «Синевир». Відповідно до тенденції поєднання наукових досліджень з господарською практикою розроблено інструментарій щодо моделювання туристського бізнесу на конкретній території. Рівень отриманих умінь і навичок студентів щодо інвестиційного проектування перевірено за результатами виконання творчих проектних робіт.

Результати такого аналізу засвідчили, що збільшилася кількість студентів експериментальних груп, які мають високий і середній рівні сформованості мотиваційно-особистісного компонента готовності майбутніх фахівців до реалізації

інвестиційних проєктів (високого з 4,78 до 36,10 %, середнього з 50,60 до 57,03 %) і зменшилася кількість студентів із низьким рівнем (з 44,62 до 6,60 %).

На основі аналізу динаміки рівня сформованості змістовно-когнітивного компонента з'ясовано, що в експериментальних групах збільшилися показники високого (з 13,53 до 38,52 %) та середнього рівнів (з 42,36 % до 59,47 %). Показники низького рівня зменшилися з 44,11 до 2,01 %.

Порівняльний аналіз отриманих результатів щодо рівнів сформованості показників діяльнісно-практичного компонента професійної готовності до реалізації інвестиційних проєктів студентів ЕГ і КГ свідчить про значно суттєве зростання кількості студентів експериментальних груп, які мають високий (з 15,35 до 53,66 %), середній (з 47,88 % до 44,62) рівні і зменшення кількості студентів низького рівня з 36,77 до 1,72 %.

Отримані наприкінці експерименту результати підтвердили ефективність запровадженої технології підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проєктів, що було доведено значним зростанням рівня готовності в респондентів ЕГ порівняно з КГ (рис. 2).

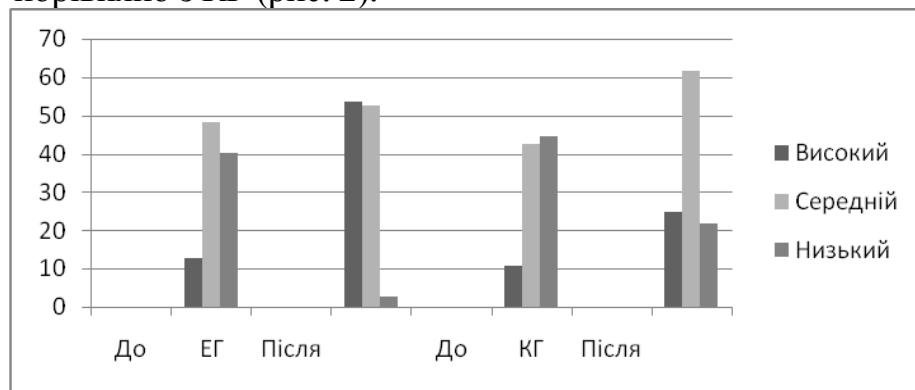

Рис. 2. Динаміка рівнів готовності експериментальних (ЕГ) і контрольних (КГ) груп до реалізації інвестиційних проєктів у професійній діяльності на початку та в кінці експерименту

Обґрунтовано, що внаслідок запровадження розробленої технології відбулися зміни в розвитку складових компонентів досліджуваної готовності, зокрема: підвищився рівень сформованості мотивації майбутніх фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проєктів і їхніх знань про алгоритм інвестиційного проєктування; сформовано необхідний обсяг умінь та навичок.

З використанням *t*-критерію Стьюдента підтверджено значну розбіжність між рівнями готовності до реалізації інвестиційних проєктів у студентів експериментальних та контрольних груп, що є цілком логічним наслідком застосування розробленої технології.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й авторське розв'язання проблеми формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проєктів, що полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці

ефективності запропонованої моделі і технології. Проведене дослідження й отримані результати щодо розв'язання визначеної проблеми визначили підстави для формування таких висновків:

1. На основі поглиблення теоретико-методологічних засад досліджуваної проблеми акцентовано увагу на тому, що реалізація реформи вищої педагогічної освіти спрямована на формування нової генерації фахівців у зростаючих потребах сучасного ринку праці. Зокрема, система підготовки майбутніх менеджерів туризму повинна забезпечувати готовність до різноцільового інвестиційного проектування, спрямованого на розвиток перспективних видів туристичної діяльності. Встановлено, що реалізація інвестиційної складової у сучасній туристичній освіті потребує від майбутніх менеджерів туризму знань і вмінь щодо розроблення інвестиційних проектів, важливим чинником ефективності якого є сприятливе для професійної самореалізації майбутніх фахівців сфери туризму освітнє середовище. Виявлено комплекс нерозв'язаних проблем туристичної освіти, пов'язаних із готовністю фахівців до створення і реалізації інвестиційних проектів, зокрема, щодо цілей, змісту, технологій навчання. Обґрунтовано авторську позицію, відповідно до якої основою змісту підготовки майбутнього менеджера туризму має бути проектувальна діяльність як така, що дає змогу розкритися їхньому творчому потенціалу і втілитися в конкретному туристичному продукті. Підтверджено гіпотезу щодо актуалізації спільної основи підготовки педагогічних і туристських кадрів, коли менеджер туризму зацікавлений у формуванні внутрішнього туристичного продукту, а педагогічний фахівець — у профорієнтаційному спрямуванні позакласної і позашкільної роботи в туристичний напрям.

Уточнено зміст понять «професійна підготовка менеджерів туризму», «інвестиційна підготовка», «алгоритм інвестиційного проектування», «готовність майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів». Зокрема, останнє нами розглядається як цілеспрямований вияв особистості, що забезпечує перехід від системи університетської підготовки в систему професійної діяльності на основі отримання відповідних знань та особистісно значущих якостей.

2. Теоретично обґрунтовано структурні компоненти готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності: мотиваційно-особистісний, який стимулює до здійснення проектувальної діяльності; змістово-когнітивний, що передбачає оволодіння знаннями про основи інвестиційного менеджменту; діяльнісно-практичний, пов'язаний з використанням набутих умінь і навичок у професійній діяльності.

Визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний), показники та рівні (низький, середній та високий) сформованості готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів. Установлено, що до показників мотиваційного критерію належать особистісне переконання щодо необхідності оволодіння знаннями й навичками з інвестиційного менеджменту; когнітивного — знання про алгоритм бізнес-проектування; процесуального — вміння обробляти та інтерпретувати з використанням базових знань дані, необхідні для здійснення проектної діяльності в туризмі.

На основі розроблених критеріїв, відповідних показників і рівнів визначено сучасний стан готовності студентів спеціальності «Туризм» до цього виду діяльності.

Встановлено, що 40,13 % (ЕГ) та 44,40 % (КГ) студентів мають низький рівень готовності реалізації інвестиційних проектів. Відсоток студентів із середнім рівнем готовності в ЕГ становить 48,20 %, а в КГ — 43,21 %, і лише 12,58 % (ЕГ) та 10,81 % (КГ) студентів знаходяться на високому рівні сформованості готовності до зазначеного виду діяльності.

3. З'ясовано, що ефективність підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до інвестиційної діяльності забезпечується використанням у навчальному процесі ВНЗ алгоритму інвестиційного проектування, що асоціюється з орієнтовною основою дій викладача, пов'язаною з етапами конкретного процесу навчання.

Визначено, що алгоритм охоплює такі етапи: збір та вивчення матеріалів щодо інвестиційних можливостей регіону; дослідження інфраструктури регіону; аналіз маркетингового середовища; розробка інвестиційного проекту; складання його кошторису; реклама та реалізація нового проекту.

Навчання студентів виконувати вищезазначені дії у вказаній послідовності дозволить підготувати їх на професійному рівні до процесу інвестиційного проектування будь-якої складності. Підготовка за представленим алгоритмом, однак, не означає вузької спеціалізації у галузі туризму, а навпаки — надасть можливість майбутнім фахівцям цієї сфери легко адаптуватися до роботи в будь-якому туристичному регіоні нашої країни.

4. З урахуванням сучасних тенденцій розроблено модель підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів. Визначено її основні компоненти: цілемотиваційний (усвідомлення необхідності розробки інвестиційних проектів); змістовний (теоретичні знання щодо сутності інвестиційної діяльності в туристичній сфері та алгоритму інвестиційного проектування); операційно-діяльнісний (уміння оцінювати ефективність інвестиційних проектів, навички бізнес-проектування). Запропонована модель, що включає мету, наукові підходи і принципи, зміст, технологію й результат підготовки фахівців, забезпечує комплексний підхід до розв'язання досліджуваної проблеми та сприяє зростанню особистісного потенціалу суб'єктів навчально-педагогічного процесу. У ході експериментального дослідження встановлено, що в результаті реалізації компонентів моделі формується готовність майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності.

На основі цієї моделі розроблено відповідну технологію, що передбачала впровадження кількох етапів: діагностичного (розробка карти самооцінки, анкет, тестових та перевірних завдань); змістово-підготовчого (спецкурс «Інвестиційний менеджмент в туризмі»); індивідуально-групового (підготовка наукових публікацій викладача зі студентами, курсових і дипломних проектів); навчально-практичного (формування у студентів практичних умінь і навичок у процесі виробничої практики).

Впровадження технології у процес професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму сприяло зменшенню розриву між зростаючими потребами туристичного ринку та недостатньо розробленим навчально-методичним забезпеченням їх підготовки до реалізації інвестиційних проектів; активізації інтересів студентів за рахунок формування у них особистісної та професійної усвідомленості необхідності здійснення проектної діяльності; інтенсифікації

навчального процесу на основі розробки алгоритму інвестиційного проектування.

5. Результати дослідження підтверджують ефективність запропонованої моделі і технології підготовки фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів і засвідчують позитивну динаміку сформованості рівнів готовності в студентів експериментальної групи порівняно з контрольною. Після проведення експерименту в ЕГ суттєво збільшилася кількість респондентів з високим рівнем готовності до реалізації інвестиційних проектів на 29,09 %, а кількість студентів з низьким рівнем зменшилася на 37,46 %, тоді як ці показники в КГ становили 6,76 % та 22,53 % відповідно.

Водночас слід зазначити, що отримані висновки та пропозиції не претендують на остаточне, вичерпне розв'язання означеної проблеми. Перспективи подальших наукових пошуків полягають у теоретико-методичному забезпеченні інвестиційної підготовки у сфері туризму, а також у ґрунтовному дослідженні оптимізації змісту і засобів професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах ступеневої освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Герасимчук Л. В. Підготовка майбутніх менеджерів туризму до інвестиційно-управлінської діяльності / Л. В. Герасимчук // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Туризм і краєзнавство». – Переяслав-Хмельницький. – 2012. – С. 388 - 391.

2. Герасимчук Л. В. Пошук джерел фінансування інвестиційних проектів у розрізі підготовки майбутніх менеджерів туризму / Л. В. Герасимчук // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Туризм і краєзнавство». – Переяслав-Хмельницький. – 2013. – С. 418 - 421.

3. Герасимчук Л. В. Міжнародний досвід інвестування туристичної діяльності / Л.В. Герасимчук // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Туризм і краєзнавство». – Переяслав-Хмельницький. – 2014. – С. 355 - 358.

4. Герасимчук Л. В. Технологія підготовки майбутніх менеджерів туризму до інвестиційної діяльності / Л. В. Герасимчук // Наукові записки : [зб. наук. стат.] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; укл. Л. Л. Макаренко. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – (Серія педагогічні та історичні науки). – Випуск СХХІ (121). – С. 31 - 37.

5. Герасимчук Л. В. Підвищення інвестиційної привабливості Свалявського району Закарпатської області на основі формування туристичного кластеру / Л. В. Герасимчук, Н. М. Салатова, К. В. Яцканич // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Туризм і краєзнавство». – Переяслав-Хмельницький. – 2015. – С. 410 - 415.

6. Герасимчук Л. В. Інвестиційна політика України у галузі туристичної індустрії / Л. В. Герасимчук, С. В. Костючик // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти». – Переяслав-Хмельницький. – 2016. – С. 24 - 28.

7. Щербак Л. В. Загальна характеристика процесу проектування у розрізі підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів / Л. В. Щербак // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти». – Переяслав-Хмельницький. – 2017. – С. 281 - 285.

Стаття в іноземному науковому фаховому виданні

8. Gerasymchuk L. The model of investment training for future tourism manager / L. Gerasymchuk // Economical and social analysis of Southern Caucasus : referred journal. – Tbilisi, Georgia. – 2014. – November-december. – P. 8 - 14.

Матеріали науково-практичних конференцій

9. Герасимчук Л. В. Інвестиції як сприятливий фактор розвитку Малинського району / Л. В. Герасимчук // М. М. Миклухо-Маклай – вчений, мандрівник, гуманіст : науковий збірник «Велика Волинь». Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині. – Вип. 46, 2011. – С. 220 - 223.

10. Герасимчук Л. В. Підготовка майбутніх менеджерів туризму до інвестиційної діяльності в умовах Науково-навчального центру «Синеvir» / Л.В. Герасимчук // Єдність навчання та наукових принципів - головний принцип університету : зб. наук. праць звіт.-наук. конф. викладачів університету 9 - 10 лютого 2012 року. Ч. 2. / Ін-т природничо-географічної освіти та екології. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – С. 109 - 111.

11. Герасимчук Л. В. Чинники впливу на залучення іноземних інвестицій в туристичну галузь Житомирської області / Л. В. Герасимчук // Культурний простір Житомирщини-Волині ХІХ-ХХ ст. : матеріали Всеукр. наук.-краєзнав. конференції (Житомир, 24 квітня 2012 року). – Т.2. – 2012. – Вип.47. – С. 176 - 180.

12. Герасимчук Л. В. Застосування інноваційних технологій як інструмент популяризації етнографічних музеїв Закарпатської області / Л. В. Герасимчук // Розвиток етнотуризму : проблеми та перспективи : зб. матер. ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. молод. вчених. – Л. : ЛІЕТ, 2012. – С. 233 - 237.

13. Герасимчук Л. В. Особливості формування інвестиційного туристичного ринку гірського регіону / Л. В. Герасимчук, М. Ю. Нечай // Розвиток етнотуризму : проблеми та перспективи : зб. матер. ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. молод. вчених. – Л. : ЛІЕТ, 2013. – С. 191 - 195. – 2 авт.с.

14. Герасимчук Л. В. Оптимізація державної політики у сфері інвестування музейної справи Житомирщини / Л. В. Герасимчук // Природниче краєзнавство Житомирщини-Волині : історія та сучасність : матеріали Всеукр. наук.-краєзнав. конф. – Житомир : М. Косенко, 2014. – С.140 - 142.

15. Герасимчук Л. В. Інвестиційні проблеми та перспективні напрями трансформації природоохоронної діяльності на прикладі НПП «Синевир» / Л. В. Герасимчук // Проблеми та перспективи розвитку Науково-навчального центру «Синевир» : матеріали наук.-практ. конф. виклад. і студ. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. – С. 115-120.

16. Герасимчук Л. В. Інноваційно-інвестиційний механізм розвитку туристичної індустрії в Україні / Л. В. Герасимчук, С. В. Костючик // Розвиток етнотуризму : проблеми та перспективи : зб. матер. IV Всеукр. наук.-практ. конф. молод. вчених. – Л. : ЛІЕТ, 2016. – С. 113 - 118. – 3 авт.с.

17. Щербак Л. В. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку вітчизняних туристичних підприємств / Л. В. Герасимчук, С. В. Костючик // Актуальні наукові дослідження у сучасному світі : зб. матер. XXIII Міжнар. наук. конф. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 3(23), ч.4 – С. 51 - 56. – 3 авт.с.

АНОТАЦІЇ

Щербак Л. В. Формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2017.

У дисертаційній роботі здійснено системне, наукове обґрунтування теоретико-методологічних засад та прикладних аспектів вирішення проблеми підготовки фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів; визначено категорійно-понятійний апарат дослідження; проведений порівняльний аналіз системи підготовки кадрів до інвестиційної діяльності серед вищих навчальних закладах України; визначено сутність, структуру та алгоритм інвестиційного проектування; на основі визначених критеріїв та показників охарактеризовано стан готовності майбутніх фахівців туристичної галузі до реалізації інвестиційних проектів; розроблено модель підготовки майбутніх фахівців у галузі туризму до реалізації інвестиційних проектів та теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено її технологію.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх фахівців сфери туризму, алгоритм інвестиційного проектування, технологія підготовки фахівців туристичної галузі до реалізації інвестиційних проектів; готовність фахівців сфери туризму до реалізації інвестиційних проектів.

Щербак Л. В. Формирование готовности будущих менеджеров туризма к реализации инвестиционных проектов в профессиональной деятельности. - На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 - теория и методика профессионального образования. - Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. – Киев, 2017.

Диссертация посвящена проблеме профессиональной подготовки специалистов сферы туризма к инвестиционной деятельности. В связи с ростом конкуренции, система подготовки специалистов сферы туризма требует перманентной

перестройки, способной адаптироваться к требованиям внутреннего и международного рынка. В диссертации уточнено и научно обоснованно базовые понятия исследования, проведен сравнительный анализ подготовки кадров инвестиционной деятельности в высших учебных заведениях Украины и за рубежом, как результат - разработано новое решение проблемы подготовки будущих специалистов сферы туризма к инвестиционной деятельности, которая состоит в обосновании технологии подготовки кадров к указанному виду деятельности.

Обосновано, что эффективность подготовки будущих специалистов сферы туризма к инвестиционной деятельности обеспечивается использованием в учебном процессе алгоритма инвестиционного проектирования. Определено, что алгоритм состоит из следующих этапов: сбор и изучение материалов по инвестиционным возможностям региона; исследование инфраструктуры региона; исследование маркетинговой среды; разработка инвестиционного проекта; составление сметы инвестиционного проекта; реклама нового проекта; реализация нового проекта и контроль за обслуживанием потребителей.

Разработанная технология основывается на модели подготовки специалистов сферы туризма в инвестиционной деятельности на основе инвестиционного менеджмента, направлена на формирование у студентов мотивационно-личностного, содержательно-когнитивного и деятельно-практического компонентов готовности к указанному виду деятельности. Ее структурными составляющими были определены содержание, формы, методы и педагогические условия профессиональной подготовки студентов к инвестиционной деятельности.

Внедрение технологии в процесс профессиональной подготовки будущих специалистов сферы туризма предполагает последовательную реализацию следующих этапов: диагностического, на котором на основе комплекса диагностических задач устанавливается имеющийся уровень готовности студентов к инвестиционной деятельности; содержательно-подготовительного, где значительное внимание уделено разработке нового учебно-методического обеспечения, целью которого является формирование умений и навыков для проведения инвестиционной деятельности; индивидуально-группового, который предусматривает работу преподавателя и студентов в мини-группах и индивидуально; учебно-практического - использование приобретенных умений и навыков в процессе производственной практики. Каждый из этапов предусматривает переход на более высокий уровень готовности студентов к проектной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка будущих специалистов сферы туризма к инвестиционной деятельности, алгоритм инвестиционного проектирования, технология подготовки специалистов туристической отрасли в инвестиционной деятельности; готовность специалистов сферы туризма в реализации инвестиционных проектов.

Shcherbak L. V. The formation of future tourism specialists' readiness for implementation of investment projects in professional activity. - The manuscript.

Thesis for the scientific degree of candidate of pedagogic sciences, specialty 13.00.04 - Theory and methodology of professional education. – National Teachers' Training University named after M. P. Dragomanov. – Kyiv, 2017.

The scientific research is oriented towards the problem of professional tourism specialists' training for investment activity.

The analysis of the problem of professional training of tourism specialists for investment activity has been presented; the framework of categories and concepts of scientific research has been defined; the comparative analysis of theoretical and methodological basis concerning to the higher education establishments curriculum of Ukraine and abroad has been conducted; the essence, structure and algorithm of investment project development has been clarified; the condition of readiness of future tourism specialists for investment activity has been characterized on the basis of certain criteria and indicators; the model of future specialists' training for investment activity in the tourism has been worked out and its technology has been theoretically grounded and experimentally tested.

Key words: professional training of tourism specialists for investment activity, algorithm of investment project development, technology of tourism specialists' training for investment activity, readiness of future tourism specialists for implementation of investment projects.